

Adviseur niet bewust van risico mestbeleid

De nieuwe wetgeving van het mestbeleid is ingewikkeld en de risico's op boetes zijn groter dan voorheen en kunnen oplopen tot meerdere tonnen voor vof's en maatschappen. De rol van de adviseur bevat daardoor ook meer risico. Even snel een advies geven voor de nieuwe mestwet is er niet meer bij, vertelt Peter Houtsma van Houtsma Bedrijfsadvies in Deventer.

Judith Waninge

De nieuwe regelgeving met betrekking tot de mestwet is nog lang niet duidelijk bij de adviseurs, vindt Houtsma die zich vooral richt op de bijscholing van de adviseur. In het algemeen geldt dat bedrijven met een mestoverschot voor 15 mei 2013 de mestafzet dienen te verantwoorden, deels via verplichte mestverwerking (MVO), deels via reguliere mestafvoer (VDM) en deels via mestafzetcontracten (MPO). Het lastigste voor adviseurs is de tijdsdruk die er is: bedrijven moeten voor 15 mei 2013 de komende mestproductie nauwkeurig kunnen inschatten en achteraf corrigeren is niet meer mogelijk, zo lijkt het in de huidige regelgeving. Er zijn veel vragen over de rol van de loonwerkers, intermediairs en de adviserende rol van voerleveranciers en accountants. De loonwerkers en intermediairs zitten met veel vragen over hun plaats in het geheel, doordat de overheid verplicht heeft gesteld dat de mestafzetcontracten direct tussen producent en afnemer afgesloten moeten worden. De voerleveranciers en accountants, de adviseurs, zijn vooral op zoek naar informatie over de nieuwe regelgeving en

hoe het juiste advies te kunnen geven, merkt Houtsma op die een drietal workshops hield voor adviseurs over de nieuwe mestwet. Houtsma Bedrijfsadvies is al twintig jaar actief in het adviseren van agrarische en mkb-ondernemers, accountants, voerleveranciers en adviesbureaus op het gebied van mest en financieringen. Daarnaast werkt het adviesbedrijf veel voor boeren waar 'onterecht' mestboetes zijn opgelegd. Houtsma vindt het zijn plicht om de sector te informeren over wat die boven het hoofd hangt. "Niemand heeft er belang bij dat er torenhoge boetes worden opgelegd door verkeerde invulling van de wetgeving", vertelt Houtsma die zijn bedrijf omschrijft als een soort van 'brandweerkazerne'. De brand die er is blussen we, en we willen voorkomen dat er een uitslaande brand ontstaat. Bij het niet naleven van de Meststoffenwet kan dit leiden tot meerdere boetes. Eén boete kan oplopen tot een bedrag van 78.000 euro voor een natuurlijk persoon of een eenmanszaak. Voor een rechtspersoon, zoals een bv, waar de vof en maatschap ook onder vallen, kan de boete oplopen tot het tienvoudige. Daarnaast is het mogelijk dat ook de adviseur wordt aangesproken

als medepleger en voor hetzelfde bedrag een boete krijgt opgelegd bij opzet. Er zal nog meer een piek in het advieswerk komen rond het eind van het jaar door het afsluiten van MVO's en het afronden van mestboekhoudingen, en vóór 15 mei voor het doorrekenen van het overschot en afsluiten van MPO's, verwacht Houtsma. Hij vraagt zich terdege af of adviesbedrijven deze piek wel kunnen *handelen* met het huidige personeel. De nieuwe mestregels zijn zo bindend dat er achteraf geen correctie meer mogelijk is, en hierdoor is het niet verstandig om dit naast de huidige werkzaamheden op een middag, bijvoorbeeld naast het voeradvies, even uit te rekenen en in te vullen. Bedrijven met een mestoverschot moeten de verplichte verwerkingscontracten voorafgaand aan het jaar afgesloten hebben (in 2013 tot 15 mei 2013) en hiermee dus ook het verwachte mestoverschot berekend hebben. Tot 15 mei van het jaar mag het overige overschot aan mest via reguliere afzet geplaatst worden, maar het nog niet geplaatste overschot moet via mestplaatsingscontracten met de gecombineerde opgave vóór 15 mei digitaal geregistreerd worden. Uitbreiding van het aantal dieren na opgave is dan niet meer mogelijk in de huidige plannen. Een verkeerde berekening van de plaatsingsruimte of dieren houden zonder plaatsingsruimte, kost de ondernemer 11 euro per kilo fosfaat. Dit is een boete – voor een economisch delict – bovenop de bestaande boetes voor de overschrijding van de gebruiksnormen: 7 euro per kilo stikstof en 11 euro per kilo fosfaat. Het is daarom de taak van de adviseur om zo snel mogelijk te inventariseren wat de impact is van dit beleid voor elk individueel bedrijf. En het duurt niet lang meer voordat het 2013 is.

Knelpunten

Het lastige van deze nieuwe wetgeving is dat je van tevoren nauwkeurig moet inschatten wat de mestproductie en de mestplaatsingsruimte van het komende jaar is. De wetgeving voorziet niet in een mogelijkheid van afwijking naar boven van het overschot anders dan de boete van 11 euro per kilo fosfaat. Blijft je veestapel stabiel en de aanwezige gronden ook, dan is er een vrij goede inschatting te maken. Voor bijvoorbeeld de vleessector verwacht Houtsma nog wel de nodige problemen door de sterk wisselende mestproducties van jaar tot jaar. Of je dat jaar tweemaal met nuchtere kalveren opstart of een jaar treft met vooral zwaardere dieren, heeft nogal invloed op de mestproductie. En dat in een sector die maar 1,8 ronden per jaar draait en afhankelijk is van de contracten van een grote speler. Maar ook de rundveehouderij kan tegen problemen aanlopen als de waarden van de

PETER HOUTSMA

"De nieuwe mestwet geeft in 2013 een grote administratieve druk voor adviseurs en een logistieke chaos in de markt."

Foto: Judith Waninge

bedrijfsspecifieke excretie (BEX), die normaal een winst oplevert van ongeveer 10 procent, lager uitvallen dan gedacht. In de huidige wetgeving kan het sturen met voorraden nog wel eens een redding zijn voor veehouders om een boete te voorkomen, maar met de nieuwe wetgeving is dat niet meer mogelijk en zijn de regels een stuk strenger. Houtsma verwacht, zeker in het eerste jaar, een grotere logistieke en administratieve chaos. Akkerbouwers zullen terughoudend zijn met het afsluiten van contracten, en hierdoor komt er nog meer druk op het uitrustseizoen vóór 15 mei. Daarnaast moet de mestafzet via contracten rechtstreeks tussen producent en afnemers geregeld worden. Een veehouder uit het zuiden van Brabant kan wel een contract afsluiten met een akkerbouwer uit Noord-Groningen, maar als er geen leveringsplicht aan hangt, waar het sterk op lijkt, komt deze mest daar nooit terecht, aldus Houtsma. Het is de interpretatie van het zinnetje 'zal afnemen' in de nieuwe wetgeving wat de nodige discussie op gaat roepen. En over leveringsplicht wordt in de wetgeving niet gesproken. Daarnaast is er nog weinig bekend over verwerkers van mest. Veel van de huidige methoden van mestscheiding voldoen in elk geval niet aan de eisen van mestverwerking, omdat de mest buiten de landbouw of buiten Nederland geplaatst dient te worden. In de toelichting van de wetgeving wordt het aantal van negen verwerkers genoemd die aan de eisen voldoen om mest te verwerken, maar het is niet bekend wie dat zijn. De verwerkers kunnen zich tot 1 februari 2013 aanmelden voor de erkenning van officiële mestverwerker. Daarna zullen verwerkers jaar-

lijks voor 1 juli voorafgaand aan het verwerkingsjaar de verwerkingscapaciteit moeten doorgeven.

Handvatten

Houtsma signaleert dat er bij adviseurs een behoefte is aan handvatten voor de lastige berekening van het mestoverschot en verwerkingsverplichting voor 2013 en 2014. Op de website www.mestafzet.nu is een rekenmodel beschikbaar waar adviseurs door het invullen van de mestplaatsingsruimte en de al reeds beschikbare afzetruimte de verplichte verwerkingshoeveelheden van 2013 en 2014 en de mestafzet via contracten voor het fosfaatoverschot kunnen berekenen.

Mestplaatsingsruimte 2013

Voorbeeld van contractuele mestverwerkingsverplichting en mestafzetcontracten in 2013

Prognose mestproductie 2013	10.000 kg fosfaat	Prognose mestproductie 2013	10.000 kg fosfaat
Afzet op eigen grond	- 3.255 kg fosfaat	Afzet op eigen grond	3.255 kg fosfaat
Bedrijfsoverschot	6.745 kg fosfaat	Afzet mestverwerking	+ 675 kg fosfaat
Verwerkingspercentage 2013 (zuid)	10 %		- 3.930 kg fosfaat
Noodzakelijke mestverwerking	675 kg fosfaat	Nog te verantwoorden mestafzet	6.071 kg fosfaat

In 2013 moeten bedrijven in de regio Oost en Zuid een deel van het mestoverschot verwerken, in 2014 geldt dit ook voor de overige bedrijven in Nederland. In 2014 wordt de noodzakelijke mestverwerking berekend aan de hand van het overschot in 2013. In bovenstaand voorbeeld is dat 30% van 675 kg en 6.071 kg fosfaat.

